БРОЈ 100. ЦЕТИЊЕ, уторак 11. новембра 1914. год. ГОДИНА VII.

ЦИЈЕНА:
за Црну Гору на годину 10 перп., на по год. 5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

за Црну Гору број 10 пара
за Стране Земље број 20 пара

лист излази
УТОРНИКОМ и ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:
„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:
„Viesnik“ Cettigné (Monténégro)

Рукописе ваља слати Уредништву „Вјесника“
а претплату и огласе Администрацији
Огласи се наплаћују по погодби

Ратне операције

Букурешки „Журнал де Балкан“ пише:

Чини се да је извјесно, да је њемачка офанзива, на сјеверу, у области Диксминда као и на фронту Њупор-Диксминд коначно укочена. Напротив, француска се офанзива жестоко продужује у крајевима Ипра као и између Лабасе-а и Лана (Lens).

За мало, па ће савезници отпочети одбијати Нијемце, који ни на који начин неће моћи обновити офанзиву, нарочито не у оној мјери у којој мисле.

Зима се приближује, и битка ће се од сада морати водити под сасвим другим условима него до сада. Нијемци су великим дијелом заиста спремљени за зиму, — Французи то сами јављају, а то одговара и њемачком организационом духу, који су, како се чини, све припремили, осим, наравно, онога, што треба да се догоди. Они нијесу мислили, да ће провести зиму у Француској и Белгији; они су се напротив с погледом на Русију спремали за зиму. Тако се догодило, да ће се они том спремом послужити сада, ако не на француском земљишту, а оно у борби против Француза, Белгијанаца и Енглеза.

Велика битка, која већ толико траје на фронту француско-енглеско-белгијско-њемачком, није близу краја. Побједилац ће бити, који у једном даном тренутку буде боље храњен, мање уморен, а који буде располагао извјесном количином свјежих трупа. Али Нијемци их више неће имати, јер они су их заиста све ангажовали у битке. Французима пак непрестано притиче помоћ, то су енглеске и индијске трупе, а може бити да ће се за кратко вријеме и 50.000 Португалаца спојити са савезницима. Што се тиче хране, то знамо готово тачно, како стоје с тим Французи и Нијемци. Нијемци су морали већ досада много патити због нестанка хране и више чињеница указују на то. Што више времена пролази, све више пресушују њемачки извори.

На источној позорници ратној влада релативан мир; то је знак, да се нешто припрема или да је већ нешто у току, о чему ћемо добити података тек послије неколико дана. У Пољској као и у Галицији и у Источној Пруској зима је суровија него ли у Француској. Може бити да се ондје осјећа оштрина зимска и да она задржава милитарну акцију. Вјероватно је, да су с тога разлога ратне вијести са источнога војишта данас тако ријетке.

Што је на источној позорници ратној, вјероватно је и на јужној, аустро-српској. С једне стране замореност, с друге мјере, које треба предузети због нових диспозиција, са обзиром на тактику, а нарочито приближавање зиме. То је доста мотива, да се објасни затишје настало у редовима ратујућих страна.

Овдашње Француско Посланство саопштава:

Читав дан 9. новембра била је жестока канонада на читавом фронту. Непријатељ је нарочито гађао Ипр, у којему су разорени најљепши монументи; затим је гађан Ланс и Ренс.

У Аргони непријатељ је извео неколико врло живих нападаја који су били одбијени са великим губитцима по Нијемце.

У Вевру и на Вожима положај је без промјене.

ТЕЛЕГРАМИ

Крагујевац, 10. новембра. 8. новембра у току цијелога дана водили су се са непријатељем бојеви на линији Лазаревац—Мионица, који још трају. Овога дана код Биограда наша тешка артиљерија послије кратке борбе приморала је на повлачење аустријске мониторе, који су се налазили код Земуна у пристаништу. У овој борби један је аустријски монитор јако оштећен, исто тако наша је артиљерија брзо ућуткала артиљерију непријатељеву која је покушала да потпомогне борбу монитора.

Рим, 6. новембра. Очекују се у Риму многи италијански амбасадори. Јуче је стигао Титони. Затим ће доћи Болати, Империали, а можда Гарони и Карлоти. (Нар. извјештај).

Римини, 6. новембра. Ноћас се распрснула једна мина на обали и тешко оштетила неке виле. (Нар. извјештај).

Софија, 6 новембра. У политичким круговима се мисли да ће бити најбоље за Бугарску да одржи најстрожију неутралност па чак и кад би Аустријанци потпуно заузели Србију. Радославов је дао сличне изјаве. Бугарска би устала на оружје само у случају кад би њезиној неутралности запријетила опасност од стране које велике силе. Мисли се да су изјаве Радославова врло важне и да већ постоје споразуми између Аустрије и Бугарске, пошто се вјерује да Бугарска не би могла гледати да буду заузети мађедонски крајеви које држе Срби, а да не буде сигурна да јој то земљиште неће бити враћено по цијену њезине неутралности.

„Corriere della Sera“ тврди, да у Берлину мисле како је много боље по Њемачку да Бугарска одржи своју неутралност, пошто би њезин улазак у рат изазвао рат између Грчке и Бугарске. (Нар. извјештај).

Петроград, 6. нов. Генерал Ратко Димитријев, командант руске војске, која опсиједа Пшемисл, одбио је да прими предају те тврђаве, пошто су тражени услови били да се аустријски гарнизон пусти на слободу са свим оружјем и муницијом.

Говори се да ће турска флота ући у Црно Море да нападне руску флоту и вјерује се да ће ускоро доћи до одлучне акције између обију флота. (Нар. извјештај).

Лондон, 6. нов. Погреб Лорда Робертса био је величанствен. (Нар. извјештај).

Париз, 6. нов. Нијемци су покушавали да преотму Траси ле Вал између Оазе и Ене, али су, пошто су заузели прве шанчеве, били одбијени од Алжераца. Нијемци су имали велике губитке. (Нар. извј).

Будимпешта, 6. новем. Аустроугарски командант позвао је на предају команданта биоградских утврђења. Официри који су саслушали позив, тражили су један сат времена да извијесте свога команданта. Пошто је то вријеме протекло без одговора, бомбардовање је настављено. (Нар. извјештај).

Петроград, 6. новем. У уторак је њемачка ескадра која је била састављена из двије крстарице и различитих бродова, поред осам торпиљера, бомбардовала Либаву, проузроковавши пожар. (Нар. извј.)

Дубровник, 6. новем. Велика зима спречава француско-црногорске операције на Ловћену гдје је пао снијег до кољена. Магла око Котора спречава такође гађање артиљерији француске флоте. (Нар. извјештај).

Рим, 7. новем. У понедјељак ће стићи у Рим Аварна, а који дан иза тога Империали. (Нар. извј.)

Рим, 6. новембра. Број Аустријанаца који су ушли у Србију, рачуна се на пола милиона. Операције се изводе по њемачком плану.

Руси побједнички напредују дуж Мазурских Језера. Пруси појачавају офанзиву у Пољској на Варти

На краковском фронту Аустријанци су сузбијени.

Руси су заузели Трапезунт.

Руска флота сударила се са отоманском флотом код Севастопоља, под заштитом утврђења. Очекују се појединости.

Анкона је престала да буде утврђење.

Сви италијански амбасадори позвани су у Рим да реферишу о спољном положају.

Већ седамдесет дана Арнаути се уписују у добровољце у гарнизону Бари. (Нар. извјештај).

Петроград, 7. нов. Црноморска дивизија вратила се у Севастопољ са крстарицом „Анадолија“, која је открила на 20 миља дистанције од херсонског свјетионика турску флоту, састављену од лађа „Гебен“ и „Бреслау“. Руска флота отворила је ватру с бока из мале удаљености. Први метак с „Евстаха“ погодио је „Гебен“-а, на коме су се чуле експлозије. „Гебен“ се повукао. „Бреслау“ није узимала учешћа у борби. „Евстах“ се вратио лако оштећен. Руси су имали 1 поручика, 3 поморска стражара и 29 морнара убијено, и 24 морнара и 1 поручика рањена. (Н. извјештај).

Петроград, 7. нов. Развила се енергична акција на два мјеста на фронту Висла—Варта и Козенстошков—Краков. У Источној Пруској Руси су заузели многе позиције на истоку од Ангербурга и отели 6 митраљеза и 19 топова. Наставља се офанзива на западу Галиције. (Нарочити извјештај).

Млетци, 7. новембра. Аустријски пароброд „Метковић“, вршећи путничку службу између Трста и далматинске обале, наишао је на једну мину и потонуо је. Има много жртава. (Нар. извјештај).

Рим, 7. новембра. Према вјеродостојним извјештајима који су стигли у Букурешт, Руси су одбили да приме предају Пшемисла, знајући за очајне прилике у тврђави гдје су скупљени остатци аустријских војсака, потучених на Сану.

Руси су бомбардовали Синопу на азијској обали и разорили турске касарне и стовариште муниције.

У правцу Ерзерума Руси побјеђују.

Турци су секвестирали енглеску жељезницу Смирна—Ајдин.

Хладноћа и киша спречавају операције у Фландрији. (Нар. извјешт.).

Лондон, 8. новембра. „Central News“ сазнаје из Петрограда да се, према приватним вијестима, чине велике припреме *за одбрану Берлина* на страни Кустрина. Најогромнија утврђења допуњавају се с највећим топовима који се мећу у батерије, и највеће количине животних намирница скупљене су у стоваришима.

Сграђен је један велики мост на ушћу Варте и Одре са положајима од највеће важности.

Краковске новине објављују да су војне власти у Кракову наредиле да се становници, који неће да евакуишу варош, предају ратном суду и осуде на смрт пресудом пријеког суда. Поводом ове наредбе, 50.000 становника напустило је варош, повећавајући тако број галицијских бјегунаца, број који се већ пење на стотине хиљада. (Нарочити извјештај).

Берлин, 8. нов. Долазећи из околине Мазурских Језера, стигло је у Инсбург и Источној Пруској 40.000 бјегунаца. (Нар. извј.).

Берлин, 8. нов. Из поузданог извора тврди се да је енглески дреднот „Лудациус“ између 28. и 29. октобра наишао на једну мину или био погођен од једне њемачке подводне лађе, тако да је тешко оштећен и да се је морао негдје склонити. (Нар. извј.)

Петроград, 8. нов. Либава је била бомбардована пуних шест сати. Ипак су штете незнатне.

Њемачки напор иде за тим да сломи руски фронт Висла—Варта.

Блокирање Пшемисла поново је предузето са великом енергијом и приближава се у најкраћем времену пад вароши. Руси су освојили шанчеве око утврђења који су нађени пуни креча, што потврђује казивања заробљеника да колера сатире гарнизон у Пшемислу.

„Гебен“ и „Бреслау“, кад су били нападнути од руске флоте, спремали су се да бомбардују Нолту. (Нар. извј.)

Рим, 8. нов. „Messagero“ сазнаје из Беча да некоји политички кругови вјерују да је гроф Тиса имао телефонски разговор са царем Вилхелмом о могућности свршетка рата у блиском времену. (Нар. извј.)

Рим, 9. новембра. *Италијанска влада одобрила је арбанашкој влади, према ранијим међународним споразумима, један кредит од осам милиона. За управу Арбаније пристала је да даде пет милиона као повремени кредит без интереса.* (Нар. извјештај).

Рим, 9. новембра. У Галицији Руси су заузели четири мјеста на Карпатима и заробили 3000 хусара.

Настављају се борбе у границама Пруске, Источне Пруске и Галиције.

Турска флота повукла се у Босфор. „Гебен“ је превезен у арсенал ради поправке. Црно Море је слободно ради немоћи турске флоте.

Према посљедњим вијестима, Руси су одбили испаде пшемислског гарнизона у којему бјесни колера.

Инциденти у Смирни између Сједињених Држава и Турске нијесу још ријешени.

Публика и штампа у Италији импресионирани су напредовањем Аустријанаца у Србији. Очекује се са интересовањем одлука Бугарске. (Нар. извјештај).

Петроград, 9. новембра. Успјех енглеског зајма превазилази најоптимистичнија очекивања, достигнувши огроман број од 700 милиона

NAC. BIBLIOTEKA CRNE GORE CETINJE

лира стерлинга, од којих су 50 милиона уписале аутономне колоније.

Британска влада забранила је извоз каучука.

Два француска аероплана бацила су шест бомба на смјестишта у Фридрихсхафену и разорила један цепелин. (Вјесник).

Петроград, 9. новембра. Главни штаб генералисима саопштава да се бој између Висле и Варте наставља са крајњим огорчењем. Постигнути су неки дјелимични успјеси.

У борбама на фронту Ченстохова—Краков није било никакве битне измјене. Заробљено је 2000 војника и доста митраљеза.

У Галицији Аустријанци су евакуисали Нови Сандец под притиском наших трупа. (Вјесник).

Петроград, 9. новембра. Хавасова Агенција јавља из Париза 8. о. мј. у дневном саопштењу:

Дан врло миран. Ништа занимљиво, осим што је у Вевру код Ерпажа пет њемачких нападаја, изведених у масама, у току два сата, било пресјечено нашом артиљеријом. (Вјесник).

Лондон, 9. новембра. Државни секретар Индије добио је извјештај од команданта трупа, које оперишу у Шателарабу (Персијски Залив), а у којем се јавља, да су трупе за 9 километара напредовале на десној обали. Наше су трупе наишле на непријатељску војску од 4500 војника, јако утврђену, са 12 топова. Пошто су наше трупе заобишле лијево крило непријатељско, заузеле су утврђене положаје. Непријатељ се повукао изгубивши 2 топа и многе војнике, 3 официра, многу муницију и комору. Наше трупе су се сјајно бориле као што су и љекари под ватром непријатељском вршили своју дужност.

Лондон, 9. новембра. „Франкфуртске Новине" јављају, *да је због сталног падања курса њемачких хартија забрањено даље објављивање берзанских извјештаја. У нормалним приликама вриједност од 100 марака износила је 124 франка, а данас 100 марака у Њемачкој вриједе 111 франака.*

Диселдорфски дописник „Франкфуртских Новина" јавља, да су енглески авијатичари потпуно уништили један Цепелин „Волфов Биро" јавио је о томе, да је тај Цепелин само оштећен. То је нов примјер невјеродостојности њемачких званичних извјештаја.

Генерал Бота јавља о новим побједама у Јужној Африци. Унионистичке трупе сударилe су се на разним мјестима с непријатељем, који је свуда био потискиван.

Саопштавају нам ову епизоду: Енглески пароброд „Ortela", који је пошао из Валпареза за Рио са 300 француских резервиста, био је примјећен и гоњен од једне њемачке крстарице типа „Дрезден". Нормална брзина енглеског пароброда је 14 чворова на сат, а њемачке крстарице најмање 31 чвор. Капетан лађе позвао је добровољце за ложење и са пуном паром под непријатељском ватром јурио је ка једном оближњем мореузу. Капетан је тако са великом дрскошћу успио да спасе брод и да умакне крстарици.

У Јужној Африци командант Ренсбург, који се спремао да се састане са генералом Деветом, предао се са 154 побуњеника. Командант Ренсбург сада утиче на остале побуњенике да се и они предаду. Пораз и бјегство побуњеника грозно су утицали на генерала Девета. Многи се побуњеници предају. Међу њима налази се и један од Бојерсових команданата.

Петроград, 9. нов. Командант американске крстарице „Тенезис" јавља, да су Турци отворили на крстарицу паљбу са форова, кад је пролазила поред Смирне. Американска влада је о овоме тражила објашњење од отоманске владе.

Јављају, да је аустријска влада оставила потпуно незаштићену своју границу према Италији због све већих напора да на бојиште избаци нове трупе. (Захваљујући томе, могла је послати против Србије 450.000 војника. Ур.)

„Матен" објављује писмо једног француског мајора из Алзаса, у коме се вели: Очекује се приближење коначног успјеха. Њемачки је фронт заљуљан. Њега ће ускоро скрхати. Француске трупе на десном крилу нестрпљиво чекају побједу на лијевом крилу, те да узму учешћа у дефинитивном изгоњењу непријатеља с француског земљишта.

Званично се јавља да су енглеске трупе које оперишу у Шателарабу у персиском заливу заузеле важне турске позиције, које су Турци бранили са 5000 војника и 12 топова. Енглези су имали 38 мртвих и 312 рањених.

Берлин, 9. новембра. У западној Фландрији, једна ескадрила аероплана, за вријеме извиђања, приморала је два непријатељска аероплана да се спусте на земљу, а трећега да падне. Један њемачки аероплан нестао је.

Атина, 9. новем. Ових дана растуране су по Грчкој брошуре и прокламације на грчком језику о злостављању грчког елемента у Маћедонији. Како је и званичним круговима и јавноме мишљењу у Грчкој познато, да се њихови саплеменици, који су постали српски грађани, за све вријеме од како су под српском управом нијесу никада жалили противу српског режима, лако је било пронаћи поријекло ових прокламација. Утврђено је да су их писали и штампали Бугари у намјери да приуготове грчко мњење противу Србије. У Атину је чак дошао и један бугарски новинар, који је пред званичним лицима изјавио како је дошао да ради на зближењу Бугара и Грка. Карактеристично је да је овај новинар добро примљен у бугарском посланству и да његов долазак пада у исто вријеме кад и растурање прокламација противу српске управе у Маћедонији.

Атина, 10. новембра. Деморцис, министар марине, поднио је оставку.

Дневник

Преношење пријестоница. У штампи наших непријатеља саопштена је вијест, да ће пријестонице и Црне Горе и Србије због „тешког војничког положаја" бити премјештене, и то са Цетиња у Никшић, а из Ниша у Скопље. Ова је вијест скроз лажна и у злобној намјери растурена. Никаквих разлога и потребе нема за преношење ни наше ни србијанске пријестонице. Најмање за то постоје војнички разлози, а других у садашњим приликама не може ни бити.

Подвизи једног младог Црногорца у руској војсци. Читамо у неколика руска листа о подвизима *Зарије Ж. Асановића* Зећанина из села Доњих Кокота (Љешкопољска Капетанија), које је подвиге учинио као добровољац у руској војсци, а у борби противу Астријанаца. Асановић је младић, ученик Волинске Духовне Семинарије у Житомиру, и чим је рат објављен, не могав доћи у црногорску војску, ступио је у војску руску као добровољац, противу мрских му Аустријанаца. Одмах послије првога боја, у којем је Зарија учествовао, због његове врло уочљиве храбрости произведен је за десечара и дато му је под команду 45 људи с два митраљеза. Послије другог боја Асановић је већ произведен за водника и стављено му је под команду 90 људи са четири митраљеза. Битке су се ређале и Зарија се све више истицао као лични јунак, а његов вод је брињирао у томе, те је исти постао хвала и узданица своје шире јединице. У седмом боју по реду 17. августа ове године догодило се, да се Асановићев вод ухватио у коштац са двије аустријске чете, које су дијелом уништене, а дијелом заробљене. Али је и Асановић тад тешко рањен у лијево бедро. Живот му је долазио до конца, али је сад већ на путу оздрављења.

Млади Асановић је рођени унук чувеног јунака и патриоте зетског пок. кап. Тома Асанова, који је још док Зета бјеше под Турцима у низу толико година чинио за Црну Гору чуда од патриотизма, храбрости и пожртвовања. И, као што видимо, он се у свом унуку Зарији народио.

Друштво св. Владимира. Приликом свога крсног имена, св. Арханђела Михаила, упутио је *г. Јован П. Радоман* 10 (десет) перп. друштвеној благајни, на чему му друштво изјављује срдачну благодарност.

Владимиру Бану

(пријатељски помен).

Хоћу да одам поштовање животу и смрти човјека, који је у правом тренутку, вршећи дужност данашњег Србина, погинуо осам сати далеко од Вишеграда као заповједник чете од 180 другова. Пријатељске везе, које су ми дале могућност да загледам у душу и срж Владимира Бана, неће ме омести у мом слободном и непристрасном мишљењу о њему самом, о њему као аустријском Србину и доцнијем српском официру, о њему као сањалици и трагичном јунаку са обала крваве Дрине. Не улазећи у дубоку сентименталност и фразеологију досадних некролога, мени је смрт Владимира Бана и примјер и изузетак. Примјер ми је за то, јер одговара логици и суштини здравог српског патриотизма, а изузетак у толико, што се у овим величајним подвизима српске народне мисли високо издваја над просвијећеним јањичарством прекосавских Срба.

Исток наше књижевне културе, „Атика српска", која је пролила више патриотског мастила и народних здравица него обје српске краљевине крви у сва три рата — изгубила је одједном као какав паралитичар смисао за народну идеју. У српским земљама с ону страну Саве, Дрине, Дунава и Ловћена влада данас македонска инертност: под царским барјацима као на каквом Кенигрецу ломе се наше народне масе у крвавој лудости, доказујући „непријатељском" фронту, да и оне могу бити јунаци и да им је ратна слава у аманет остављена — таман на Косову. Од 3 милијона аустријских Срба, њих 300.000 мисле под пушком да су без оружја и да не могу помоћи народно дјело, а онај остатак вјерује, да се у овим „ванредним" приликама смију суспендовати сва питања страначке јагме, калуђерске автономије и личних спекулација.

Уз остало и због тога сматрам да је појава Владимира Бана и његова смрт у редовима српских комита достојна помена и признања. Јучерашњи аустријски официр није се дао завести љепотом царскога мундира, него је као Србин извршио своју дужност.

Куманово је потресло многе гробове, а међу њима и оне Србе, који до јучер нијесу хтјели бити Срби. Аустрија је на те српске успјехе одговорила мобилизацијом, гледајући сваку и најмању ситницу да из ње створи casus belli и да омете започето дјело. Владимир Бан, као аустријски поручник, упућен је на нашу границу. Он и још један резервни официр требали су за ма какав повод, рецимо за један крчаг пограничне воде, да оспу плотунима на наше жене и сељаке и да Аустрији створе разлог за „оружану интервенцију". Српско је осјећање преовладало. Оба официра нашли су се једног дана у црногорској граници, а Владимир Бан још и са четом војника. И ако је у одреду бригадира М. Божовића као добровољац заслужио и добио признање, ипак је из наше војске опозван, јер је његов пријелаз у нашу отаџбину сматрала аустријска влада као „немио случај". Послије тога био је додијељен нашем Цр. Крсту, гдје је своју дужност особито ревносно и срдачно вршио. Нешто његова превелика осјетљивост, а нешто незадовољство, што није могао с нашом војском поћи у Маћедонију, учинише те је прешао у Србију, гдје је послије извјесног времена, проведеног у административној служби, постављен за поручника у српској војсци. Рат га је затекао спремна и готова да се огледа очи у очи са својим некадашњим крвавим господарима. Повјерену комитску чету водио је вјешто и неустрашиво, тако да је његово име — по причању једног руског дописника — улијевало љубав, храброст и дивљење у српској војсци. Четовао је нарочито у Босни, јер је ондје служио као бивши аустријски официр. Између 11. и 12. октобра погинуо је у околини Вишеграда оставивши само 8 својих четника на животу, док је његову главу размрскао кроз сљепочнице аустријски дум-дум.

Рођен у близини разореног манастира Марче у Бјеловарској Жупанији, он је припадао оном свјесном Српству, које је Аустрију сматрало као молоха слободе и наше народне будућности. Официрски чин и затегнута сталишка издвојеност нијесу му сметали да буде члан српских културних установа и да их помаже гдје је год могао. Свршио је с одличним успјехом кадетску школу, а доцније и пионерски курс. Волио је књигу и науку. Говорио је одлично њемачки, те је преводио нешто из српске књижевности на тај језик. Знам да ми је једном приликом показивао пријевод пјесме „Онамо, онамо" и да ми се чини да је у томе врло добро успио. Осим тога марљиво је радио на свом усавршавању у руском и француском језику.

Био је тих, повучен, скроман, тако да је та скромност прелазила у наивност и да је човјек, говорећи с њиме долазио до питања, је ли могуће да у редовима разузданих аустријских официра може бити и оваквих изузетака? Читао је и радио неуморно. Кад је за неко вријеме овладала њиме малаксалост због тога, што су неке формалности одлагале његово ступање у српску војску, у њега је сазрела одлука да гимназијском матуром обезбиједи своје даље образовање и школовање. Јучерашњи аустријски оберлајтнант учио је дан и ноћ граматичке формуле као да је вршњак данашњих петошколаца. „Само рада, рада и опет рада — говорио је он — па се живјети може и у рудницама и на путовима тукући камен".

Нити је пио нити је пушио, за то и није био за наша „столна" друштва, јер је у њима изгледао несабран, невјешт, повучен, дјетињаст, а за извјесне грубе козере и — смијешан. Ко је хтио, тај је и могао у њему открити и душу и ум културног и савременог човјека.

Погинуо је на бојном пољу, и ја мислим, да је своју смрт дочекао мирно, јер је мало цијенио живот, који је увијек сматрао више туђим него својим.

Његова појава није била необична: мален узраст, миран поглед, тих глас, одмјерена учтивост, лак осмјех и плаво око. И кад помишљам на његову смрт, ја не вежем с његовом појавом марцијалне бркове и избуљене крваве очи — ја гледам мирна и трезвена човјека, који с потпуном свијешћу даје свој живот, „јер зна ком га даје и зашто га даје",

Или, зар треба од нас смртних и обичних тражити још што више?

Док густа јесења киша разрива тврду земљу и док у гомилама труну сиве кости добрих синова српских, од мене се откида само један уздах за Владимиром Баном — жао ми је његова живота, али с мирном захвалношћу оцјењујем његову смрт.

Цетиње, 8. новембра 1914.

Душан С. Ђукић

Школска објава

У разним ученичким питањима увукла се код нас неподесна пракса, да се ученици или њихови родитељи обраћају својим молбама непосредно Министарству Просвјете.

Како се Министарство не може да ослони на исказе садржане у мобама, то је оно приморано, да у сваком појединком случају, тражи обавјештење и мишљење надлежне школске управе, — усљед чега се догађа, да су тако упућене молбе подвргнуте дужој и споријој процедури него оне, које су директно на надлежне школске управе упућене.

У интересу што бржег отаљавања посла, Министарство овим упућује родитеље и саме ученике, да своје молбе не шиљу никако непосредно Министарству него увјек преко надлежне школске управе, која ће сама испитати и ријешити молбу или ће је у сумљивом случају спровести Министарству са својим образложеним мишљењем.

Број 4700. Из канцеларије Кр. Министарства Просвјете и Црквенијех Послова, 9. новембра 1914. год., Цетиње.

Штампа Кр. Ц. Државне Штампарије

Власник и одговорни уредник проф. **Јован Николић**

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ